

RAPPORT

Quick scan natuurwaarden rotonde kruising N264-Oudedijk

Klant: Provincie Noord-Brabant

Referentie: R003_T&P_BE3653-101-102

Versie: 02/Finale versie

Datum: 19 februari 2016

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Postbus 80007
5600 JZ Eindhoven
Netherlands
Transport & Planning
Trade register number: 56515154

+31 88 348 42 50 **T**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Quick scan natuurwaarden rotonde kruising N264-Oudedijk

Ondertitel: Quickscan natuurwaarden
Referentie: R003_T&P_BE3653-101-102
Versie: 02/Finale versie
Datum: 19 februari 2016
Projectnaam: Turborotonde Odiliapeel
Projectnummer: BE3653-101-102
Auteur(s): J.A.A. de Rooij

Opgesteld door: J.A.A. de Rooij

Gecontroleerd door: I.W. van Woersem (Royal
HaskoningDHV)

Datum/Initialen: 19 februari 2016

Goedgekeurd door: ing. S.M. van Rijen

Datum/Initialen: 19 februari 2016

Classificatie

Projectgerelateerd

Disclaimer

No part of these specifications/printed matter may be reproduced and/or published by print, photocopy, microfilm or by any other means, without the prior written permission of HaskoningDHV Nederland B.V.; nor may they be used, without such permission, for any purposes other than that for which they were produced. HaskoningDHV Nederland B.V. accepts no responsibility or liability for these specifications/printed matter to any party other than the persons by whom it was commissioned and as concluded under that Appointment. The quality management system of HaskoningDHV Nederland B.V. has been certified in accordance with ISO 9001, ISO 14001 and OHSAS 18001.

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
1.3	Leeswijzer	4
1.4	Methode	4
2	Ligging en beschrijving van het plangebied	6
2.1	De voorgenomen activiteit	7
3	Beschermde flora en fauna	8
3.1	Vaatplanten	8
3.2	Zoogdieren	9
3.3	Reptielen & amfibieën	11
3.4	Vissen	12
3.5	Broedvogels	12
3.6	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	12
3.7	Samenvatting beschermde flora en fauna	12
4	Effectbeoordeling flora en fauna	14
5	Effectbeoordeling beschermde gebieden	15
5.1	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	15
5.2	Natuurbeschermingswet 1998	15
5.3	Boswet	15
6	Mitigatie en compensatie flora en faunawet	16
6.1	Mitigatie	16
6.1.1	Spaar de resterende dassenburcht	16
6.1.2	Werken buiten kwetsbare perioden das	16
6.1.3	Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd voor dassen	16
6.1.4	Ongeschikt maken dassenburcht	16
6.1.5	Het opheffen van barrières	17
6.2	Compensatie	17
6.2.1	Realiseren van nieuw leefgebied voor de das	17
6.2.2	Het aanbieden van een alternatieve (nieuwe) burchtlocatie voor de das	17
6.2.3	Verbeteren kwaliteit van bestaand leefgebied	18

7	Conclusies en aanbevelingen	19
----------	------------------------------------	-----------

	Bronvermelding	20
--	-----------------------	-----------

Bijlagen

A1	Beknopt overzicht wettelijk kader flora- en faunawet
-----------	---

A2	Beleidskader Natuurnetwerk Nederland (NNN)
-----------	---

A3	Wettelijk kader Natuurbeschermingswet 1998
-----------	---

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De provincie Noord-Brabant is voornemens om de kruising N264-Oudedijk ter hoogte van Odiliapeel verkeersveiliger te maken door de aanleg van een turbotonde. Hiervoor moet een klein areaal loofbos wijken. De werkzaamheden leiden daarom mogelijk tot schade aan beschermde planten en dieren in het plangebied en de directe omgeving daarvan. Ook is er kans op negatieve effecten op beschermde gebieden. Om meer duidelijkheid te verkrijgen over (mogelijk) voorkomende beschermde planten en dieren en het mogelijke optreden van negatieve effecten op deze soorten in het kader van de Flora- en faunawet, is voorliggende quickscan uitgevoerd, in de vorm van een bureaustudie met een verkennend veldbezoek. In deze quickscan wordt ook ingegaan op effecten op beschermde gebieden in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) en de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten).

1.2 Doel

Doel van deze quickscan is het inzichtelijk maken van het voorkomen van wettelijk beschermde plant- en diersoorten binnen de invloedssfeer van het project en het bepalen van effecten op beschermde soorten en gebieden in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en de Natuurbeschermingswet (Natura 2000). Er wordt beoordeeld of overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet aan de orde is en of negatieve effecten gemitigeerd dan wel gecompenseerd dienen te worden. Verder wordt aangegeven of er aanvullend onderzoek nodig is naar beschermde soorten en gebieden en of er bijvoorbeeld een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig is. Ook wordt zonodig ingegaan op benodigde vervolgstappen in het kader van het NNN en de Natuurbeschermingswet 1998. Dit rapport kan tot slot dienen als één van de bijlagen bij een eventuele aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

1.3 Leeswijzer

De ligging en kenmerken van het plangebied worden besproken in hoofdstuk 2. De voorgenomen plannen worden toegelicht in paragraaf 2.1. De inschatting van mogelijk voorkomende beschermde soorten in en nabij het plangebied is opgenomen in hoofdstuk 3. De effecten van de beoogde ingreep worden per soort(groep) beschreven in hoofdstuk 4. Hoofdstuk 5 gaat in op de effecten op beschermde gebieden in het kader van NNN en Natura 2000. Hoofdstuk 6 behandelt de noodzakelijke mitigerende en compenserende maatregelen. Hoofdstuk 7 geeft tot slot een eindconclusie en gaat in op de eventuele noodzaak voor een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet, aanvullende mitigerende en compenserende maatregelen en eventueel vervolgonderzoek naar aanwezigheid van beschermde soorten en effecten –en bijbehorende vervolgstappen- op beschermde gebieden. De bijlagen geven een beknopt overzicht van het wettelijk kader van de Flora- en faunawet, het NNN en de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbwet).

1.4 Methode

Om na te gaan wat het belang van het plangebied is voor beschermde soorten, is het volgende stappenplan gevolgd:

Stap 1. Inventarisatie van het plangebied en bronnenonderzoek

Om een indruk te krijgen van het voorkomen van beschermde natuurwaarden in het plangebied, is allereerst een bureaustudie uitgevoerd, waarbij gebruik is gemaakt van openbaar toegankelijke verspreidingsgegevens uit Telmee.nl uit de periode 2009 t/m 2015. In deze openbare database zitten zowel historische als actuele verspreidingsgegevens die verzameld zijn via allerlei kanalen, zoals individuele waarnemers, RAVON, SOVON en de Zoogdiervereniging. Het is een (groeve) weergave van gegevens die in de NDFF-database zitten.

Verder is op 2 december 2015 een verkennend veldbezoek aan het plangebied en directe omgeving gebracht, waarbij gericht gekeken is naar de aanwezigheid van geschikte habitats voor de beschermde soorten die in de regio voorkomen (volgend uit de bureaustudie). Er is dus niet primair gezocht naar beschermde soorten; dat moet afhankelijk van de soort in verschillende perioden van het jaar gebeuren; de maand december is hiervoor voor verreweg de meeste soort(groep)en ongeschikt. Daarnaast is op 21 januari 2016 een aanvullend onderzoek uitgevoerd, waarbij met behulp van een dassenspecialist nog eens in detail naar de aanwezige graafactiviteiten van de das is gekeken, met het doel om de aard van de vastgestelde dassenactiviteit te duiden.

De mogelijk aanwezige beschermde soorten zijn dus vastgesteld op basis van bureauonderzoek en een habitatgeschiktheidsonderzoek in het veld.

Stap 2. Overzichtelijk maken van de ingreep, de voorgenomen maatregelen en de nieuwe situatie

Hierbij wordt op basis van de beschikbare informatie vanuit de opdrachtgever en eventueel beschikbare besteks- en ontwerptekeningen een zo volledig mogelijk beeld van de ingrepen geschetst. Hierbij wordt aangegeven in hoeverre er concrete handelingen te verwachten zijn die habitats van soorten aantasten, zoals het kappen van bomen, het dempen van sloten maar ook het slopen van gebouwen.

Stap 3. Vaststelling en beschrijving van de effecten

Om vast te stellen of de realisatie van het project effect heeft op beschermde plant- en diersoorten en natuurgebieden is een beknopte analyse gemaakt van het plan in relatie tot het leefgebied van mogelijk voorkomende beschermde soorten in het plangebied, evenals in de omgeving aanwezige beschermde gebieden.

Stap 4. Voorstellen van mitigerende maatregelen Flora- en faunawet

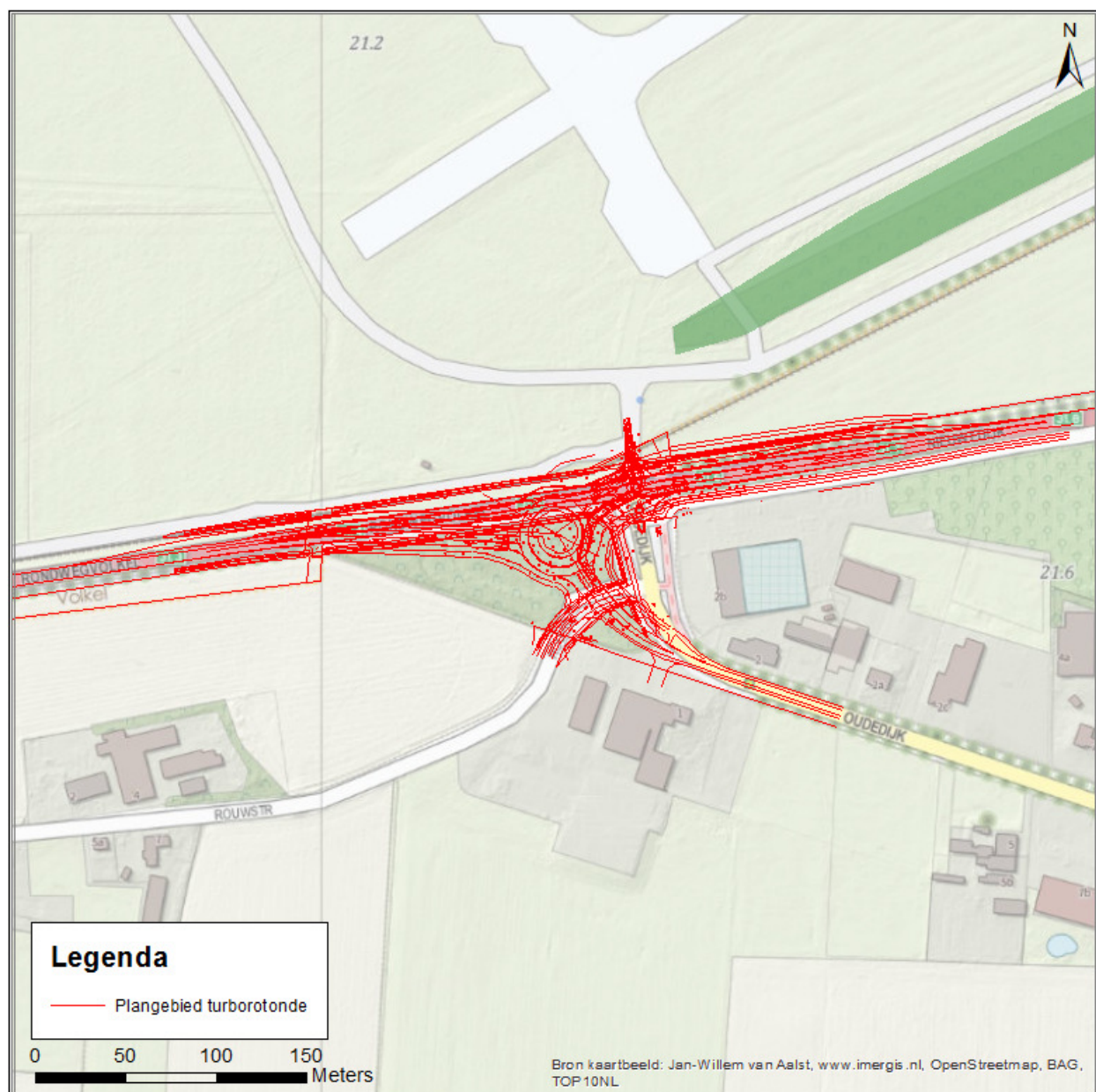
Waar beschermde soorten inderdaad schade oplopen, zijn voorstellen en aanbevelingen gedaan om de negatieve effecten op deze soorten te voorkomen of beperken (mitigeren). Als de schade niet volledig te beperken is, zijn -indien nodig- voorstellen tot compensatie gedaan. Deze voorstellen en aanbevelingen kunnen worden meegenomen in het planproces voor het definitief ontwerp.

Stap 5. Vaststellen van restschade, voorstellen van compenserende maatregelen, benodigde vervolgstappen en eventuele ontheffingsaanvraag voor verbodsbepaling(en) van de Flora- en faunawet.

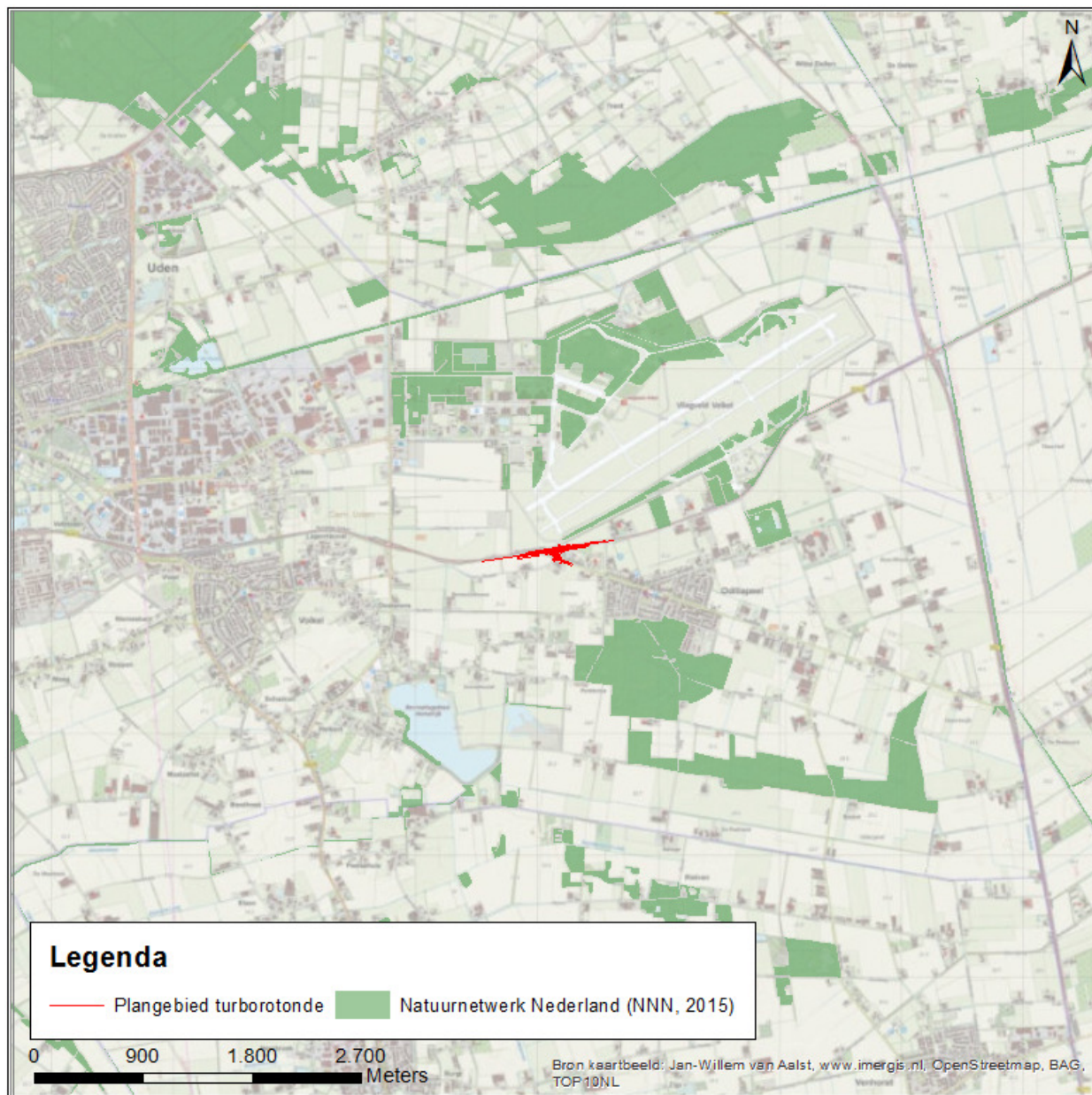
Indien er na mitigatie nog steeds sprake is van negatieve effecten, dan is het nodig om compenserende maatregelen te nemen ten aanzien van soorten of gebieden. Hiervoor worden puntsgewijs beknopte voorstellen gedaan, zonder per definitie uitputtend te zijn. Daarnaast zijn er aanbevelingen gedaan voor eventuele vervolgonderzoeken. Deze zijn nodig als er gerede twijfel is over het al dan niet voorkomen van beschermde plant- en diersoorten, of als de mitigatie niet op voorhand duidelijk uit te werken is. Bij restschade en dus compensatie bij zwaardere beschermde soorten is een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk. Tevens wordt overwogen of bijvoorbeeld een ontheffing op de Flora- en faunawet of een Passende beoordeling Nbwet noodzakelijk is.

2 Ligging en beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in de oksel van de N264 en de Oudedijk in Odiliapeel, in de gemeente Uden, provincie Noord-Brabant. Figuur 2.1 geeft een overzichtskaart weer van het plangebied. Figuur 2.2 geeft de ligging weer van het plangebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden. Enkele gebieden die onder het Nationaal Natuurnetwerk Nederland vallen, liggen vlakbij het plangebied, de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden liggen op zeer ruime afstand van de planlocatie. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Deurnsche Peel & Mariapeel, Oeffelter Meent en Sint Jansberg, gelegen op respectievelijk 19, 17 en 18 kilometer afstand hemelsbreed van het plangebied.

Figuur 2.1: Overzicht van het plangebied (rode belijning).

Figuur 2.2: Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de planologisch beschermde natuurgebieden van het NatuurNetwerk Nederland (NNN). In de wijde omtrek zijn geen Natura 2000-gebieden aanwezig.

2.1 De voorgenoemde activiteit

In het gebied, zoals aangegeven in figuren 2.1 en 2.2 wordt de huidige kruising met verkeerslichten vervangen door een kruising met een turborotonde, zonder verkeerslichten. Voor realisatie van de turborotonde moet de bestaande weg verlegd worden; dat gaat deels ten koste van een bestaande bosschage. Daarnaast worden bestaande wegen opnieuw aangesloten op de turborotonde, waarvoor ook deze wegen deels verlegd moeten worden. Hierdoor wordt de bestaande bosschage voor een groot deel gekapt. Tot slot wordt het oppervlaktewatersysteem deels heringericht door het verleggen van bestaande bermsloten.

3 Beschermde flora en fauna

Op basis van het uitgevoerde verkennend terreinbezoek op 2 december 2015, aanvullend terreinonderzoek met de heer W. Thijsen van de Dassenwerkgroep Brabant op 21 januari 2016 en raadpleging van openbare verspreidingsgegevens is ingeschat welke strenger beschermde planten en dieren in het studiegebied verwacht kunnen worden. In bijlage 1 is het wettelijk kader van de Flora en faunawet beknopt toegelicht, onder meer de diverse beschermingsniveaus (AMvB-tabel 2 t/m 3 van de Flora en faunawet¹, hierna aangeduid als tabel 2 en 3, met daarop vermeld de strenger beschermde soorten). Daarnaast is er aandacht voor soorten van tabel 1, waarvoor een vrijstelling geldt bij ruimtelijke ingrepen, zoals ook de beoogde ingreep in dit kader. De bevindingen worden hieronder per soortgroep behandeld.

3.1 Vaatplanten

Geraadpleegde verspreidingsgegevens (NDFF, 2009 t/m 2015) wijzen op het voorkomen van rietorchis, kleine zonnedauw en wilde gagel (alle tabel 2-soorten) in de omgeving van het plangebied. De eerste is typisch voor vochtige oevers en vochtige bermen met veel riet. Wilde gagel en kleine zonnedauw zijn soorten van natte, zure, voedselarme omstandigheden met plaatselijke een zwakke buffering van basenrijk grondwater. Dergelijke groeiomstandigheden komen in het plangebied niet voor, omdat het grotendeels bestaat uit droog, matig voedselrijk bos en wegberm. Bovendien is er op veel plaatsen sprake van een vrij droge, ruderaal situatie, met soorten als braam en grote brandnetel in de ondergroei.

Figuur 3.1: Het plangebied is grotendeels in gebruik als droog, matig voedselrijk (jong) loofbos met zomereik, beuk en esdoorn. In de ondergroei komt klimop, braam en Amerikaanse vogelkers dominant voor. Plaatselijk groeit ook veel grote brandnetel.

¹ Zie de bijlage met wettelijk kader voor een toelichting op de aangegeven beschermingsniveaus.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen strenger beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn vooral algemeen voorkomende ruigtesoorten waargenomen. Vanwege het huidige gebruik als voedselrijk bos en voedselrijke wegbermen is het niet aannemelijk dat er strenger beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 voorkomen.

Conclusie: Het voorkomen van strenger beschermde plantensoorten van tabel 2 en 3 in het plangebied is uitgesloten.

3.2 Zoogdieren

Geraadpleegde grove verspreidingsgegevens (NDFF, 2009 t/m 2015) wijzen op het voorkomen van das en eekhoorn (tabel 3 resp. tabel 2) in de omgeving van de planlocatie. Tijdens twee veldbezoeken, uitgevoerd op 2 december 2015 en 21 januari 2016, zijn geen individuen of sporen van de eekhoorn waargenomen. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen in de bomen. Het voorkomen van de eekhoorn kan uitgesloten worden.

Wel zijn er meerdere graafsporen van de das aangetroffen, in de vorm van losse pijpen (holingangen), waarvan er ten minste één als burchtlocatie in gebruik is. Daarnaast zijn er volop verse mestputjes en loopsporen aangetroffen. Opvallend is de waargenomen toename van graafactiviteiten tijdens het veldbezoek van 21 januari ten opzichte van het uitgevoerde veldbezoek op 2 december 2015. Op 2 december waren er nog slechts 3 pijpen aanwezig, terwijl er op 21 januari 6 pijpen zijn gevonden.

Bij meerdere pijpen zijn verse graafsporen waargenomen, terwijl andere pijpen weer in verval zijn geraakt. Op 21 januari concentreerden de verse graafsporen zich vooral aan de zuidwestrand van het bestaande bosje. Dit wijst er mogelijk op dat de dassen dit terrein recent ontdekt hebben, en dat ze in het bosje op zoek zijn naar de beste locatie om een nieuwe burcht te graven². Het kan zo maar een aantal jaren duren, voordat de dassen een definitieve plek voor een (hoofd)burcht hebben bepaald in een nieuw territorium. Dat houdt in dat alle aangetroffen pijpen (vluchtpijpen, bijburchten en mogelijk zelfs een kleine hoofdburcht), ongeacht de staat, potentiële burchtlocaties zijn en als zodanig beschermd zijn onder de Flora- en faunawet.

Overigens is er op 21 januari 2016 één duidelijke burchtlocatie aangetroffen in een bestaande duiker, met twee openingen aan weerskanten van de duiker. Mogelijk overwinteren één of twee dassen hier ten tijde van het veldbezoek. Dassenharen bij een van de ingangen wijzen op actuele bewoning. Zie figuur 3.2 van de actueel in gebruik zijnde burcht, gelegen in een oude slootduiker. Zie figuur 3.4 voor de aard en locatie van de aangetroffen graaf- en burchtlocaties.

Noot: een dassenburcht is een gangenstelsel van ondergrondse hollen dat door een das gegraven is of dat een das in gebruik heeft, of iedere andere constructie die de das in gebruik heeft, zoals een oude duiker. In de literatuur en in de praktijk worden vaak drie typen dassenburchten onderscheiden, namelijk 1. hoofdburchten, 2. bijburchten en 3. vluchtpijpen. Voor de natuurwetgeving is dit onderscheid **niet** relevant, omdat elk van de drie burchttypen op gelijke wijze beschermd is. Een bijburcht of een vluchtpijp kan namelijk in een korte periode uitgroeien tot hoofdburcht, en een hoofdburcht kan in verval raken en alleen nog als vluchtpijp in gebruik blijven.

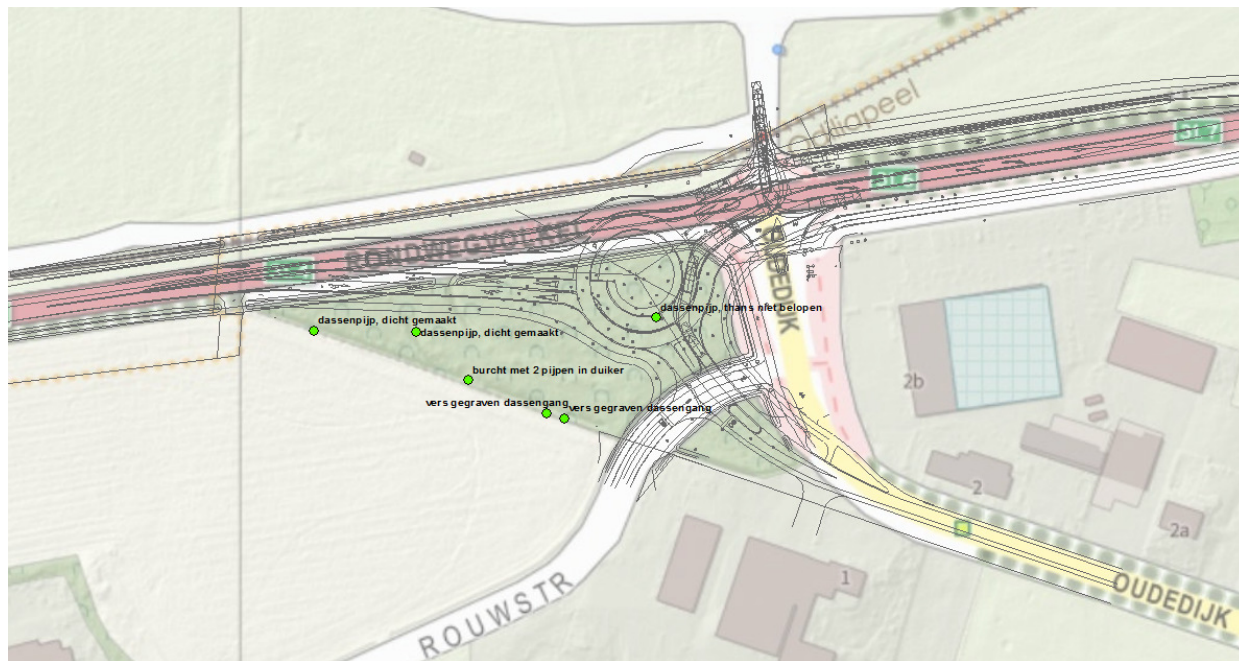
² Mondelinge mededeling van Willy Thijsen, Dassenwerkgroep Brabant, tijdens het tweede veldbezoek op 21 januari 2016.

Figuur 3.2: De aangetroffen dassenburcht in een bestaande duiker aan de zuidwestrand van de bestaande bosschage.

Figuur 3.3: De andere ingang van de westelijke dassenburcht, aan de rand van de bosschage; ook hier is recente activiteit zichtbaar in de vorm van grondverzet.

Figuur 3.4: Situering van de aangetroffen graafsporen (pijpen, burcht) in het veld, in totaal 6 stuks op 21 januari 2016.

Verder zijn er geen bomen met holtes waargenomen, die geschikt zouden kunnen zijn voor vleermuizen. Mogelijk maakt het plangebied deel uit van foerageergebied van vleermuizen; dit zullen vooral de bosranden ter hoogte van bermen en fietspaden zijn. Overigens is het plangebied ter hoogte van de bestaande wegen fel verlicht, waardoor de kwaliteiten als foerageergebied niet van wezenlijk belang zullen zijn.

Kleine zoogdiersoorten, zoals konijn, bosmuis, veldmuis, rosse woelmuis, bosspitsmuis, mol, egel, wezel, hermelijn en vos (alle tabel 1; licht beschermd) zijn mogelijk aanwezig in het plangebied, als algemene bewoners van groene dorpsranden met bos en kleinschalig landschap.

De das (tabel 3) komt voor in het plangebied met ten minste één burcht, meerdere losse pijpen en bijbehorend territorium, ter plaatse van de bestaande bosschage. Mogelijk jagen vleermuizen in de randen van het bosje.

3.3 Reptielen & amfibieën

Geraadpleegde verspreidingsgegevens (NDFF, 2009 t/m 2015) geven aan dat er mogelijk één strenger beschermde reptielensoort voorkomen in de omgeving van het plangebied, namelijk de levendbarende hagedis (tabel 2). Dit is een soort van ijle vegetaties en zanderige open plekken. Daarnaast komt de soort voor op kale plekken langs vennen, evenals in (spoor)bermen. Plekken met dicht bos en een dichte grasmatten worden gemeden. In het plangebied is uitsluitend dicht loofbos aanwezig. Daarnaast is er sprake van voedselrijke bermen met een dichte grasvegetatie. Zodoende is het plangebied ongeschikt voor de levendbarende hagedis en kan het voorkomen van strenger beschermde reptielensoorten uitgesloten worden. Bovendien ligt het plangebied dusdanig geïsoleerd dat strenger beschermde reptielensoorten het plangebied niet kunnen bereiken.

Het ontbreekt in het plangebied aan permanent water. Wel zijn er bermsloten aanwezig, welke tijdens het veldbezoek nog droog stonden, ondanks de vele regenval van de afgelopen tijd. Aanwezige slootjes worden hierdoor ongeschikt geacht als voortplantingswater voor algemene amfibiesoorten, zoals kleine watersalamander, groene kikker, bruine kikker en gewone pad, omdat ze waarschijnlijk een groot deel van het jaar droog staan, zo ook tijdens het veldbezoek. Omdat er verder geen ander permanent oppervlaktewater aanwezig is, kan het voorkomen van strenger beschermde amfibieën, zoals alpenwatersalamander (tabel 2), vinpootsalamander en kamsalamander (beide tabel 3) uitgesloten worden, te meer omdat er in de overwegend agrarische omgeving geen geschikte voortplantingswateren aanwezig geacht worden. Voorkomen van overwinteringsgebieden van strenger beschermde amfibiesoorten ligt daarmee ook niet voor de hand.

Het voorkomen van strenger beschermde amfibieën en reptielen kan uitgesloten worden.

3.4 Vissen

Het ontbreekt in het plangebied aan permanent water. Wel zijn er bermsloten aanwezig, welke tijdens het veldbezoek nog droog stonden, ondanks de vele regenval van de afgelopen tijd. Aanwezige slootjes worden hierdoor ongeschikt geacht als leefgebied voor (al dan niet strenger beschermde) vissoorten.

Het voorkomen van vissen kan uitgesloten worden.

3.5 Broedvogels

De bosschage in het plangebied fungeert naar verwachting als broedlocatie voor algemene vogelsoorten die weinig gevoelig zijn voor verstoring als gevolg van licht en geluid. Denk hierbij aan merel, houtduif, roodborst en diverse mezensoorten. Er zijn geen (nesten van) vogels met jaarrond beschermde nesten gevonden, zoals buizerd, havik, diverse uilensoorten en de huismus (welke laatste in gebouwen broedt, die niet in het plangebied aanwezig zijn). Huismussen zijn wel gehoord vanaf het aangrenzende agrarisch bedrijf, dat gespaard blijft.

In het plangebied broeden vogels met niet-jaarrond beschermde nesten. Er zijn geen jaarrond beschermde vogelnesten aangetroffen.

3.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Geraadpleegde verspreidingsgegevens (NDFF, 2009 t/m 2015) wijzen niet op het voorkomen van strenger beschermde dagvlinders en andere insecten en weekdieren (slakken) in de omgeving van de planlocatie. Tijdens het veldbezoek zijn er geen geschikte leefgebieden van strenger beschermde ongewervelden aangetroffen. Het ontbreekt namelijk aan de waardplanten van deze soorten op of nabij het tracé, evenals het voorkomen van schoon, zwak gebufferd water, welke biotopen nodig zijn voor deze zwaarder beschermde insecten en slakken.

Het plangebied is niet van belang voor strenger beschermde ongewervelden.

3.7 Samenvatting beschermde flora en fauna

Onderstaande tabel geeft weer welke beschermde soorten en soortgroepen van tabel 2 en 3 mogelijk danwel zeker gebruik maken van het plangebied.

Tabel 3.1: Overzicht mogelijk aanwezige beschermde soorten in het plangebied.

Soortgroep	FF-wet AMvB Tabel 2+3 en/of Bijlage IV HR-soorten
Vaatplanten	Geen
Zoogdieren	Ja , de das (tabel 3) komt voor in het plangebied met ten minste één burcht en meerdere pijpen, ter plaatse van de bestaande bosschage. Vleermuizen kunnen er jagen.
Reptielen & amfibieën	Geen
Vissen	Geen
Broedvogels	Ja , algemene broedvogels van tuin, bos en struweel komen voor gedurende het broedseizoen. Er zijn geen nesten van broedvogels met jaarrond beschermde nesten aangetroffen.
Ongewervelden	Geen

4 Effectbeoordeling flora en fauna

Er zijn meerdere strenger beschermde soorten aanwezig in het plangebied. Het gaat enerzijds om de das, ten minste één burcht, meerdere losse pijpen en bijbehorend territorium en anderzijds om nesten van algemene broedvogels, zonder jaarrond beschermd nest. Daarnaast hebben vleermuizen mogelijk een deel van hun vast jachtgebied in of rond het bosje.

Voor de aanleg van de turborotonde moet vrijwel het gehele bosje gekapt worden, met uitzondering van de zuidwestelijke rand. De westelijke burcht en losse pijpen blijven hierdoor waarschijnlijk gespaard, maar de oostelijke dassenpijp (mogelijke bijburcht of vluchtpijp) moet bij het voorliggend ontwerp verdwijnen. Daarmee is er, naast een mitigatieplicht, sprake van restschade. Restschade moet gecompenseerd worden in het kader van de Flora- en faunawet. Dat betekent dat er onder de huidige Flora- en faunawetgeving een ontheffing aangevraagd moet worden, vergezeld van een Projectplan Flora- en faunawet waarin staat:

- welke effecten er precies optreden ten aanzien van de dassen en dassenburchten en de rest van het leefgebied, inclusief prioritair foerageergebied;
- welke mitigerende maatregelen worden genomen om schade te voorkomen, of te beperken;
- welke restschade blijft en welke compenserende maatregelen genomen worden.

In hoofdstuk 5 wordt nader ingegaan op de benodigde mitigerende en compenserende maatregelen.

Verder is het mogelijk dat bij werkzaamheden tijdens het broedseizoen, ongeveer van maart t/m juli, soms met een uitloop tot diep in oktober (houtduif), algemene broedvogels en hun nesten verstoord en vernield kunnen worden bij het verwijderen van de bosschage. In dat geval is er sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Dit kan voorkomen worden door alle begroeiing al voor het broedseizoen te verwijderen en/of de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Om de voorschriften van een te verlenen ontheffing correct na te leven en overige verbodsbepalingen te voorkomen is het aan te bevelen om een “op maat gesneden” ecologisch werkprotocol op te stellen. Dit helpt invulling te geven aan de diverse verplichtingen die voortvloeien uit een verleende ontheffing. Een goed ecologisch werkprotocol beschrijft o.a. de werkbare en niet-werkbare perioden en een verdere schadevrije aanpak. Ook geeft het adviezen wat te doen bij het onverhoopt aantreffen van individuen van bijvoorbeeld de das. Tot slot worden ook de uitgangspunten van de goedgekeurde Gedragscode Flora- en faunawet voor Provinciale infrastructuur³ in het ecologisch werkprotocol opgenomen.

³ Gedragscode Provinciale Infrastructuur, 14 december 2012, IPO Vakberaad Beheer en Bouw.

5 Effectbeoordeling beschermde gebieden

5.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Zoals te zien is in figuur 2.2, ligt het plangebied vlakbij een aantal gebieden, die behoren tot het NNN. Er is echter geen sprake van overlap, zodat er alleen sprake kan zijn van indirecte effecten als gevolg van licht, geluid maar bijvoorbeeld ook vermessing en verontreiniging. Dit noemt men ook wel externe werking. Omdat externe werking in de provincie Noord-Brabant niet getoetst hoeft te worden aan het beleid rondom het NNN, kan worden gesteld dat er in dit kader geen aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken van nabijgelegen natuurwaarden aan de orde is.

5.2 Natuurbeschermingswet 1998

Zoals te zien is in figuur 2.2, zijn er in de wijde omtrek van het plangebied geen Natura 2000-gebieden of Beschermde Natuurmonumenten aanwezig. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Deurnsche Peel & Mariapeel, Oeffelter Meent en Sint Jansberg, gelegen op respectievelijk 19, 17 en 18 kilometer afstand hemelsbreed van het plangebied. Andere Beschermde Natuurmonumenten (bijvoorbeeld Dommelbeemden en Heideterreinen Bergen) liggen nog verder weg. In theorie kan er sprake zijn van externe werking, wat in dit kader wel getoetst moet worden. De uitstoot en depositie van stikstof is hierbij feitelijk het enige wezenlijke beoordelingsaspect voor externe werking, omdat alle genoemde Natura 2000-gebieden of Beschermde Natuurmonumenten stikstofgevoelig zijn. Voor de toetsing aan dit aspect is onder meer de aard van de ingreep relevant. Het betreft hier een verbetering van een bestaande situatie, waarmee er geen effecten zijn op de autonome verkeersontwikkeling op de N264 en onderliggend wegennet. Gelet op dit feit en de relatief grote afstand van de meest dichtstbijzijnde natuurgebieden, is een significant negatief effect in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 uitgesloten.

5.3 Boswet

Voor realisatie van de turbotronde en aansluitingen dient een aanzienlijk deel van een bestaande bosschage gekapt te worden. Het betreft hier een meldingsplichtige activiteit in het kader van de Boswet, omdat er met het voorliggende ontwerp ca. 5.000 m² bos gekapt gaat worden buiten de bebouwde kom. Minimaal een maand van te voren moet er een melding ingediend worden bij het ministerie van Economische Zaken (EZ). Verder dient het te kappen areaal 1 op 1 gecompenseerd te worden. Er geldt geen compensatietoelage in het kader van het NNN, omdat er geen overlap bestaat met gebieden die in het kader van dit beleid zijn begrensd.

6 Mitigatie en compensatie flora en faunawet

Omdat er negatieve effecten zijn op de das en zijn leefgebied, inclusief burchten, zijn er zowel mitigerende als compenserende maatregelen nodig. Deze worden hieronder globaal uitgewerkt. Let wel: in een Projectplan Flora- en faunawet, de benodigde bijlage bij een ontheffingsaanvraag, moeten deze maatregelen in meer detail en op maat worden uitgewerkt.

6.1 Mitigatie

Mitigerende maatregelen hebben als doel om schade tijdens de uitvoering zoveel als mogelijk te voorkomen, of te beperken door de kwaliteit en de functionaliteit van bestaand danwel resterend leefgebied op peil te houden. Zorgvuldig handelen en het nakomen van de wettelijke zorgplicht staan hierbij centraal. Uitgangspunten hieromtrent worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol op maat. Hieronder een greep uit de maatregelen, op basis van de Soortenstandaard Das (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014).

6.1.1 Spaar de resterende dassenburcht

De burchtlocaties (inclusief bijburchten en andere “losse” pijpen) die bij het huidige ontwerp worden gespaard, worden zorgvuldig beschermd, onder meer door een afstand van minimaal 20 meter van de holingen te bewaren. Verder mogen deze burchten en pijpen nimmer betreden worden. De burchten worden bij voorkeur afgezet door middel van een tijdelijke (dassenvriendelijke) afrastering.

6.1.2 Werken buiten kwetsbare perioden das

De das gebruikt zijn burcht jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de das. De meest kwetsbare periode hierbinnen zijn de voortplantings- en overwinteringsperiode. De kwetsbare periode van de voortplanting begint bij de zwangerschap in december en eindigt op het moment dat de jongen zelfstandig hun weg kunnen gaan, begin juli. De genoemde perioden kunnen eerder of later beginnen of eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische omstandigheden en afhankelijk van de meteorologische omstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Een dassendeskundige moet de exacte periode van voortplanting aangeven. Tot slot is het belangrijk om geen werkzaamheden tussen zonsondergang en zonsopgang te verrichten. Vanaf ongeveer mei geldt dat al een uur voor zonsondergang alle werkzaamheden worden gestaakt, omdat dassen al voor zonsondergang hun burchten kunnen verlaten.

6.1.3 Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd voor dassen

De activiteiten worden gefaseerd in de ruimte en tijd uitgevoerd zodat er voor de das op elk moment voldoende geschikt foerageergebied aanwezig is. Het in de tijd en de ruimte gefaseerd uitvoeren van de activiteiten is van groot belang. Vanuit de delen, die gehandhaafd blijven, heeft de populatie de mogelijkheid te herstellen na een tijdelijke achteruitgang veroorzaakt door de activiteiten. Er moet voldoende geschikt foerageergebied aanwezig blijven voor de aanwezige dassenfamilie.

6.1.4 Ongeschikt maken dassenburcht

Ruim van te voren wordt een alternatieve dassenburcht gecreëerd. De burcht in kwestie wordt tijdig voorafgaand aan de eigenlijke activiteiten ongeschikt gemaakt. Een dassendeskundige moet aangeven hoe en wanneer de bestaande burcht (en –een deel van- het bestaande foerageergebied) ongeschikt gemaakt gaat worden. De te nemen maatregelen moeten op hun effect worden gemonitord. Voor deze wijze van verstoring van een bestaande burcht is altijd een ontheffing nodig.

Er moet een goed onderbouwd verplaatsingsplan worden opgesteld. Daarin staat onder andere beschreven welke maatregelen getroffen worden om een nieuwe mogelijkheid voor een burcht aan te bieden, om voldoende foerageergebied te garanderen, om eventuele barrières op te heffen en om voldoende migratiemogelijkheden binnen het nieuwe territorium te realiseren. Het gaat altijd om maatwerk. De maatregelen vragen veel voorbereidingstijd en nazorg. Er zal bijvoorbeeld onderzocht moeten worden of het nieuwe gebied al gebruikt wordt door andere dassenfamilies. Als dat het geval is, moet onderzocht worden of er mogelijkheden zijn om de kwaliteit van het gebied zodanig te verbeteren dat er ruimte ontstaat voor meer territoria.

6.1.5 Het opheffen van barrières

Voor het opheffen van de bestaande danwel nieuwe barrières wordt in dit geval voorzien in dassentunnels onder wegen die de bestaande dassenwissel kruisen. De uiteindelijke situering van een ondergrondse oversteek is maatwerk en vergt nader onderzoek.

6.2 Compensatie

Bij compenserende maatregelen wordt in dit geval gedacht aan het realiseren van nieuw geschikt leefgebied en het aanbieden van een nieuwe geschikte burchtlocatie. Het doel van deze maatregelen is het waarborgen van de lokale staat van instandhouding van de das. Hieronder een greep uit de maatregelen, op basis van de Soortenstandaard Das (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, december 2014).

6.2.1 Realiseren van nieuw leefgebied voor de das

Tijdig voorafgaand aan de eigenlijke werkzaamheden moet nieuw, vervangend optimaal leef- en foerageergebied van minimaal gelijke kwaliteit als het leefgebied wat verloren gaat, worden gerealiseerd. Dit kan door het realiseren van nieuw optimaal habitat. Dit nieuwe optimale habitat moet functioneren voordat de eigenlijke werkzaamheden aanvangen. De nieuw aan te leggen gebieden moeten bij voorkeur passend zijn bij de structuur en kenmerken van het omliggende landschap.

Dit nieuwe leefgebied moet:

- jaarrond voldoende voedsel beschikbaar hebben;
- meerdere plekken bevatten waar dassen hun burcht kunnen vestigen;
- min of meer evenveel dassenfamilies kunnen huizen als het aantal dat moet wijken voor de werkzaamheden;
- geen barrières bevatten zoals steile (bijvoorbeeld beschoeide) oevers of wegen;
- voldoende (lijnvormige) beplantingen, hoogstamboomgaarden, overhoekjes en dergelijke bieden;
- voldoende rust en stilte bieden.

Blijvende aanwezigheid van de nieuwe gebieden, met een beheer en onderhoud gericht op de das, moet voor minimaal 10 jaar geregeld zijn en worden vastgelegd in een rechtsgeldige overeenkomst of (bestemmings)plan.

6.2.2 Het aanbieden van een alternatieve (nieuwe) burchtlocatie voor de das

Voor een burcht, die zijn functie niet meer kan vervullen, wordt ruim vooraf gezorgd dat er één of meerdere nieuwe alternatieve burchten aanwezig zijn.

Met het aanbieden van alternatieve burchten zijn in het verleden wisselende successen geboekt. De maatregel heeft veel vooronderzoek nodig. Dat onderzoek moet onder andere antwoord geven de volgende vragen: wat is de geschiktheid van het gebied waar de burcht gerealiseerd gaat worden, is dat gebied al in gebruik door dassen en op welke afstand bevinden zich de dichtstbijzijnde andere dassenclans?

Het aanbieden van een nieuwe plek voor een burcht kan bijvoorbeeld door:

- een begroeide grondhoop van geschikte samenstelling (zand, lemig zand) aan te bieden waar de das zelf een nieuwe burcht kan graven. Het aanbrengen van een aantal loze buizen is daarbij aan te bevelen;
- een begroeide kunstburcht aan te bieden. Deze kunstburcht moet bestaan uit minimaal twee kamers per aanwezige das en uit een aantal loze pijpen. De nieuwe plekken moeten buiten invloed van het (grond)water staan.

De vervangende burchtlocatie moet minimaal een half jaar en bij voorkeur eerder, aanwezig zijn voordat er gestart wordt met het ongeschikt maken van de burcht die moet wijken. In de periode juli tot en met november, als de jonge dieren hun burcht waar ze zijn opgegroeid moeten verlaten, is de kans het grootst dat de burcht ontdekt wordt. Tijdens de periode dat de das de nieuwe burcht moet ontdekken mogen er geen menselijke activiteiten zijn binnen een straal van minimaal 200 meter van de nieuwe burchtlocatie.

Blijvende aanwezigheid van de nieuwe burcht, met een beheer en onderhoud gericht op de das, moet voor minimaal 10 jaar geregeld zijn en worden vastgelegd in een rechtsgeldige overeenkomst of bestemmingsplan.

Een dassendeskundige moet aangeven op welke wijze een nieuwe burcht voor de das aangeboden kan worden. Dit is altijd maatwerk. De genomen maatregelen zullen altijd op hun effect moeten worden gemonitord, waarmee er sprake is van een wettelijke monitoringsverplichting.

6.2.3 Verbeteren kwaliteit van bestaand leefgebied

Door het beheer of de inrichting aan te passen kan bestaand habitat, aangrenzend aan, maar buiten de invloedsfeer van de activiteiten, verbeterd worden van marginaal naar optimaal habitat. Als de habitatkwaliteit wordt verbeterd, biedt het gebied plaats aan meer dassen. Deze gebieden kunnen dan tot een grotere reproductie leiden, meer burchten (territoria) per oppervlakte herbergen en de exemplaren die moeten wijken kunnen een plek vinden in het resterende oppervlakte leefgebied van de populatie. De populatie dassen zal zich beter in stand kunnen houden. Uit het uitgevoerde onderzoek moet gebleken zijn dat het resterende gebied geen hoge dichtheid heeft vanwege een minder optimale habitatkwaliteit en ook geen deel uitmaakt van een gebied met veel dassen.

7 Conclusies en aanbevelingen

Het plangebied is van belang voor de das en algemene broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten en mogelijk als jachtgebied van vleermuizen. Er zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden in het kader van het NNN en de Natuurbeschermingswet 1998. Er is wel sprake van een meldingsplichtige activiteit in het kader van de Boswet, waarbij het te kappen areaal volledig gecompenseerd moet worden.

Ten aanzien van de das is een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig. Dat betekent dat er onder de huidige wetgeving een ontheffing aangevraagd moet worden, met een projectplan Flora- en faunawet waarin o.a. staat:

- welke effecten er precies optreden ten aanzien van de das en zijn burchten en de rest van zijn leefgebied;
- welke mitigerende maatregelen worden genomen om schade te voorkomen, denk hierbij aan:
 - zorgvuldig omgaan met de overblijvende dassenburcht, aan de westzijde van het bosje;
 - werken in de minst schadelijke periode;
 - werkzaamheden zo veel mogelijk faseren in tijd en ruimte;
 - geen nachtelijke werkzaamheden uitvoeren;
 - het zorgvuldig verjagen en/of verwijderen van dassen, onder meer door het tijdig ongeschikt maken van de burcht die wel moet wijken;
 - het opheffen van barrières.
- welke compenserende maatregelen genomen worden, denk hierbij aan:
 - het aanbieden van een alternatieve burchtlocatie;
 - compensatie van verlies aan leefgebied, op basis van voorschriften die het bevoegd gezag oplegt. Denk in ieder geval aan:
 - het aanbieden van een alternatieve burchtlocatie;
 - realisatie van nieuw leefgebied;
 - kwaliteitsimpuls bestaand, resterend leefgebied.

Een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet verlangt verder dat er zorgvuldig wordt gewerkt volgens een ecologisch werkprotocol op maat en een goedgekeurde Gedragscode flora en fauna, bijvoorbeeld de gedragscode FF-wet Provinciale Infrastructuur. Dit betekent onder meer dat:

- de bomen en struiken ruim voor het broedseizoen worden verwijderd;
- er uitsluitend overdag, bij daglicht wordt gewerkt;
- er bij voorkeur gewerkt wordt in de minst kwetsbare periode van de relevante soortgroepen, namelijk:
 - van oktober t/m februari (broedvogels);
 - juli t/m november (de dassenburchten zijn dan niet in gebruik als voortplantings- en overwinteringsplaats).

Samenvattend: een ontheffing van verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet is nodig voor de das, met inbegrip van een pakket mitigerende en compenserende maatregelen. Daarnaast is het nodig dat er zoveel mogelijk buiten de kwetsbare periodes van strenger beschermde soorten wordt gewerkt wordt, conform een op maat gesneden ecologisch werkprotocol in lijn met een geldige goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld de gedragscode Provinciale Infrastructuur.

Verder zijn er geen negatieve effecten op beschermde gebieden in het kader van NNN en de Nbwet. Er is wel sprake van een meldingsplichtige activiteit in het kader van de Boswet, waarbij het te kappen areaal volledig gecompenseerd moet worden.

Bronvermelding

- NDFF, www.telmee.nl, periode 2009 t/m 2015;
- Gedragscode Provinciale Infrastructuur, 14 december 2012, IPO, Vakberaad Beheer en Bouw;
- Soortenstandaard das, versie 2.0, december 2014, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland;
- Begrenzing Nationaal Natuurnetwerk Noord-Brabant, besluit van 23 september 2014, Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant;
- Begrenzing Natura 2000-gebieden in Nederland, 16 juli 2014, programmadirectie Natura 2000.

A1 Beknopt overzicht wettelijk kader flora- en faunawet

De natuurwetgeving in Nederland kent twee sporen: de soortenbescherming en de gebiedsbescherming. De bescherming van natuur is onder andere geregeld via de Flora- en faunawet (soortbescherming), de Natuurbeschermingswet 1998 (bescherming van gebieden en leefgebieden van soorten) en de Boswet (houtopstanden buiten de bebouwde kom). Daarnaast is bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk Nederland (voormalige EHS) vastgelegd in de provinciale Verordening Ruimte. In deze wetten en de Verordening Ruimte zijn naast het nationaal natuurbeschermingsbeleid ook tal van internationale verdragen en richtlijnen verankerd, zoals: Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, Wetlands-Conventie, Conventie van Bonn en CITES.

In dit rapport is primair getoetst aan de Flora- en faunawet. Daarom wordt hieronder alleen deze wet kort toegelicht.

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet richt zich op de bescherming van in het wild levende planten en dieren. De Flora- en faunawet beschermt, naast de zeldzame en bedreigde soorten, ook de algemenere soorten die van nature in Nederland voorkomen. Voor deze soorten gelden de volgende verbodsbepalingen (artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet):

- Het is verboden planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9);
- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten (artikel 10);
- Het is verboden nesten, hollen of andere voortplanting- of vaste rust- of verblijfplaats te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11);
- Het is verboden eieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (artikel 12).

Ruimtelijke ingrepen kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. De wet gaat hierbij uit van het nee, tenzij-beginsel. Dit houdt in dat alle schadelijke handelingen ten aanzien van beschermde planten en dieren verboden zijn. Slechts onder strikte voorwaarden zijn afwijkingen van de verbodsbepalingen mogelijk. Hierbij moet gekeken worden of de werkzaamheden kunnen worden aangepast, zodat deze niet of minder schadelijk zijn. Bij overtreding van de verbodsbepalingen dient ontheffing aangevraagd te worden bij het Ministerie van Economische Zaken.

In februari 2005 is via een AMvB het ontheffingenbeleid van de Flora- en faunawet aangepast. Het beschermingsregime varieert afhankelijk van de status van de soort. Er wordt gewerkt in drie tabellen met soorten. De eerste tabel betreft algemene beschermde soorten. Bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt voor deze soorten een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld behalve de algemene zorgplicht (art 2 FF-wet). Voor soorten van tabel 2, zeldzame soorten (en alle vissen die niet onder de Visserijwet vallen), geldt bij kleinschalige ruimtelijke ontwikkeling en of inrichting een vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode. Indien niet met een gedragscode kan worden gewerkt, zal ook voor tabel 2 soorten een ontheffing aangevraagd moeten worden. Voor soorten van tabel 3 kan bij ruimtelijke ontwikkeling- en inrichting niet gewerkt worden met een gedragscode en is bij overtreding van een verbodsbepaling een ontheffing nodig. Tot tabel 3 behoren alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn aangevuld met soorten die in Nederland kwetsbaar en zeldzaam zijn. Voor vogels geldt een aparte beschermingsstatus. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels worden gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- of verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden.

Daarnaast is van een aantal soorten, dat elk jaar hetzelfde nest gebruiken en niet goed in staat zijn zelf een nest te bouwen, het nest jaarrond beschermd.

Een ontheffingsaanvraag voor soorten van tabel 2 kent een lichte toets, namelijk: de ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (op landelijk niveau). Voor tabel 3 soorten moet er bovendien geen alternatief voor de ingreep bestaan en wordt getoetst aan de gunstige staat van instandhouding op lokaal niveau. Voor soorten van tabel 3 die voorkomen in de Bijlage IV van de Habitatrichtlijn gelden enkel de belangen die zijn genoemd in art. 16 van de Habitatrichtlijn. Voor het verstoren van broedvogels bij ruimtelijke ontwikkelingen en het verwijderen van jaarrond beschermde nesten is slechts ontheffing mogelijk indien een project een belang dient, genoemd in art. 9 van de Vogelrichtlijn: openbare veiligheid of volksgezondheid, of de bescherming van flora en fauna. Het zoveel mogelijk voorkomen van schade aan flora en fauna door het treffen van mitigerende maatregelen is voor het verkrijgen van een ontheffing een voorwaarde.

Ongeacht vrijstelling of ontheffing geldt voor alle soorten de zorgplicht zoals beschreven in artikel 2 van de Flora- en faunawet. Deze zorgplicht is van toepassing bij alle dier- en plantensoorten. Op grond hiervan dient iedereen zoveel als redelijkerwijs mogelijk is schade aan deze soorten te voorkomen.

A2 Beleidskader Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS) geheten, is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Nationaal natuurnetwerk zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het 'Natuurbeheerplan', de Index Natuur en Landschap en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden voor zover de EHS-gebieden ook in een Natura 2000-gebied liggen.

De vraag wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden kan in het kader van het Nationaal natuurnetwerk niet in algemene zin beantwoord worden. In ieder geval worden alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van het netwerk een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald als significant aangemerkt. In bestemmingsplannen moet worden aangegeven op welke gebieden het “nee, tenzij”-regime van toepassing is en moet deze bescherming worden vertaald in de voorschriften.

A3 Wettelijk kader Natuurbeschermingswet 1998

Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nbwet) biedt de juridische basis voor de aanwijzing van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurgebieden en stelt de kaders voor de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de in voornoemde gebieden geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen.

Ontwikkelingen binnen en buiten de onder de Nbwet vallende beschermde gebieden kunnen onder deze wet vergunningplichtig zijn; de wet kent namelijk de zogenaamde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of ontwikkelingen buiten een Natura 2000-gebied negatieve effecten kunnen hebben op de daarbinnen vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De Nbwet kent voor wat betreft externe werking géén grenzen en schrijft voor dat alle gebieden, die mogelijk beïnvloed worden door een ingreep, in de toetsing moeten worden meegenomen.

Een toetsing aan de kaders van Nbwet begint met een zogenoemde Voortoets. In dit kader wordt onderzocht of de ontwikkeling mogelijk (significant) negatieve effecten heeft op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen of een schadelijke handeling betreft in relatie tot Beschermde natuurmonumenten. Een Voortoets kan drie mogelijke uitkomsten hebben:

- I. Er is zeker geen negatief effect. Dit betekent dat er geen vergunning op grond van de Nbwet nodig is.
- II. Negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten, maar deze zijn zeker niet significant. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat het effect zeker niet significant is, maar wel meetbaar en merkbaar, dient daarvoor mogelijk een zogenoemde Verslechterings- en Verstoringsstoets uitgevoerd te worden, aanvullend op de Voortoets. Overleg met bevoegd gezag is nodig om het vervolgtraject te bepalen.
- III. Significant negatieve effecten kunnen niet worden uitgesloten. Dit betekent dat vergunningverlening aan de orde is. Omdat er een kans op een significant negatief effect bestaat, is een Passende beoordeling vereist, aanvullend op de Voortoets. Overleg met bevoegd gezag is nodig om de inhoud en diepgang van het vervolgtraject te bepalen.

Evenals voor de Flora- en faunawet (paragraaf 2.1) geldt ook in het kader van Nbwet dat voor bestemmingsplannen of een wijziging daarvan geen vergunning kan worden verleend omdat de plannen in deze fase te weinig concreet zijn. Wel dient duidelijk te worden of de voorgenomen activiteiten vergunbaar zijn in het kader van de Nbwet. Deze rapportage geeft daar invulling aan.

Hoe verhoudt de quick scan zich tot de Voortoets?

De Voortoets komt niet in de plaats van de verplichtingen uit de Flora- en faunawet. Wel kan informatie over bepaalde soorten voor beide toetsen gebruikt worden. Wanneer in het kader van de Flora- en faunawet een toets wordt uitgevoerd, dienen ook de gevolgen van de voorgenomen ontwikkeling voor de soorten van bijlage 4 van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 AMvB ex. art. 75 Flora- en faunawet te worden meegenomen.